

СВЕТОСЛАВ СЛАВЧЕВ
ГЛАСЪТ, КОЙТО ТЕ ВИКА

chitanka.info

Планетата беше малка и дива. Една от онези планетки по трасето Вега — Орион, за които никой не си спомняше, а и нямаше за какво да си спомня — безжизнен космически дребосък, сглобен от напукани остри скали, пуст и тъжен като в първия ден на сътворението си. В астронавигационните справочници срещу графата „Медея“ можеха да се намерят не повече от десетина данни — беше указан периодът на въртене, разстоянията до двойното жълто слънце и мястото на единствената контролна астрофизична станция, обслужвана от доста остарели биоавтомати. Това беше всичко. Даже опитните командири от Базата вдигаха рамене, ако някой случайно ги запиташе за Медея.

И Ферн знаеше толкова, колкото другите. Може би малко повече — само заради това, че веднъж беше станало нужда да мине близо до нея и да поиска корекция на координатите си от астрофизичната станция. Получи ги — биоавтоматите му ги дадоха съвсем добросъвестно, но после не ги използва и даже беше забравил, че ги е искал.

— Такава глупава случайност, това с координатите! — помисли Ферн с досада и се загледа в таблото пред себе си. По екраните плуваха спокойни светливи линии и всичко в кабината беше спокойно, само не той самият. — А на онези в Базата, изглежда, точно това им трябваше! Бил съм вече в контакт с Медея, обстановката ми била позната и така нататък...

Той се пресегна и натисна клавиша за допълнителните илюминатори. Знаеше, че не е справедливо да мисли така и че все някой трябва да дойде дотук, щом като се е случило това с Хелиан, но не можеше да се отърве от раздражението. Още повече, че курсът с нищо не обещавахе да бъде много приятен.

Блендите на илюминаторите се плъзнаха бавно, в кабината за миг нахлу отвън тъмнина, после автоматите изравниха светлината. Ферн погледна в прозрачния купол под себе си. Долу и вдясно се виждаше Медея — точно такава, както я беше видял първия път. Сивожълт кръг, който непрестанно се уголемяваше. Подробности още не можеха да се различат, но тя и оттук изглеждаше достатъчно неприветлива.

— Слизам, вземам Хелиан и няма да се бавя нито минутка! — помисли пак Ферн. Всъщност той още не можеше да си представи как ще слезе и как ще го вземе, защото не знаеше какво точно се беше

случило с Хелиан. Това, което беше казала Селена, когато се появи разтревожена на стереовизора в Базата, не говореше нищо. Клаустрофобия. Космическа психоза. Но то можеше да се случи с всекиго. Летиш, парсеките се навиват на спидометрите, а заедно с тях, заедно с бронята и дюзите на кораба се износват и някакви незнайни механизми, скрити дълбоко в съзнанието. Докато един ден някой от тези механизми започва да работи сам за себе си или просто изключва. Тогава пилотът, с когото си разменял някоя дума по трасетата, с когото си бърлил по време на почивките в Базата или с когото си се ругал за глупости, престава да бъде пилот и се превръща в нещастник и другар, който трябва да бъде измъкнат от някаква такава планета като Медея.

Площадката за кацане беше малка — явно беше строена по времето, когато е била строена и самата станция, и после никой не се беше грижил да я разширява. В средата се извисяваше още една, друга ракета, и Ферн трябваше да маневрира, за да се спусне. Беше ракетата на Хелиан и това, че тя стоеше тук невредима, беше добър признак. Станцията не се виждаше, тя беше вградена дълбоко в скалите.

Ферн се измъкна от люка и се огледа. Беше виждал много грозни планети, но тази във всеки случай държеше първенство. Жълто и черно, пак жълто и черно, като гръб на гигантска оса, простряна до хоризонта. И докато жълтото беше еднакво, лимоненоярко — това беше пясъкът, черното имаше десетки оттенъци. Мастиленочерно, кървавочерно, черно на плътни зелени вълни като кадифе, безжизнено сивочерно или блестящо черно като кожата на мокро влечуго.

— Тук не психическо, а дявол знае що... — помисли Ферн и не довърши. Той прехвърли бластера през шлема на скафандъра си, взе херметика с психофармака и се запъти към станцията в скалите.

Всичко беше в ред.

Автоматите отвориша шлюза на входа и го затвориша зад гърба му. Изчакаха да се изравни налягането, после разкриха вътрешната плъзгаща се врата и пропуснаха Ферн в станцията.

Наистина всичко беше в ред. Край стените на голямото помещение тихо просветваха екраните на стереовизорите и видеофоните, очите на биоавтоматите го гледаха — големи и червени като очи на насекоми. Някакъв уред сънно бръмчеше и в тишината се чуваше единствено той, приглушен и монотонен.

И все пак нещо не беше в ред, защото Хелиан не беше тук — това Ферн разбра от пръв поглед. Станцията беше пуста. Голямата зала живееше с онази особена празнота, която говори единствено за липсата на хора.

Ферн смъкна бластера от шията си, прихвана го здраво и тръгна бавно покрай стената. Не знаеше какво може да се случи. Може би болният Хелиан е някъде тук, притаен, готов да скочи върху му като звяр. А може би лежи отгатак — мъртъв! — и в широко отворените му очи играят синкавите отблясъци от екраните.

Станцията наистина бе пуста.

Зад голямото помещение с уредите имаше още две. Едното беше нещо като работен кабинет или жилище за хората — с минималните удобства, които една станция от този род можеше да предложи: легла с хипнофони, електронна справочна библиотека и стереовизор. Другото помещение очевидно беше нещо като склад или по-точно — геологичен музей, в който се пазеха геологични проби от планетата.

Ферн отпусна бластера и се върна в залата.

— Аз съм Ферн — каза той високо. — Астронавигатор втори клас. Викам биоавтомат Първи!

— Слушам ви — изрече някой зад него.

Ферн се извърна мигновено и инстинктивно стисна бластера. Нямаше нищо опасно. Само две големи кристални очи го гледаха от стената. Гласът идваше от тях.

— Слушам ви — повтори гласът. — Биоавтомат Първи, клас В-три. Два милиарда кристални неврона.

Ферн се взря във фасетните очи — едри, начупени на рубинови призми. Два милиарда неврона — това означаваше, че автоматът не е просто автомат, а има собствено съзнание. Би трябвало да знае и да преценява всичко, което е станало тук.

— Имам въпрос — каза Ферн.

— Слушам.

— В станцията е идвал един астропилот — Хелиан. Къде е сега?

— Човекът Хелиан излезе. В двадесет и седем часа меридианно време. Оттогава не се е връщал.

Ферн пресметна наум. Времето на Медея се измерваше от меридиана на станцията, това правеше повече от десет земни часа, откак Хелиан беше напуснал тази зала.

— И не съобщи къде отива?

— Не.

Ферн остави бластера на една пристенна маса и се огледа. Тук някъде трябваше да има стереовизор с малък радиус на действие и поради това значително по-могъщ. Може би с него би успял да огледа околността и да влезе във връзка с Хелиан. Десет часа все пак не бяха толкова много, имаше шансове за успех.

— Човекът Хелиан остави запис — каза Първия, — желаете ли да го включа?

Ферн се поколеба. Важно беше да огледа околността, докдето стигат възможностите на стереовизора, но и онова, което предлагаше Първия, също беше целесъобразно.

— Един въпрос — каза Ферн.

— Слушам.

— Защо Хелиан напусна станцията?

— Човекът Хелиан бе извикан навън.

Ферн гледаше очите на Първия и съобразяваше: Хелиан бе бълнувал, това бе сигурно. А Първия бе взел бълнуването за истина и така го беше фиксирал в кристалната си памет.

— Включете записа! — каза Ферн.

Беше гласът на Хелиан. Така тъмен и напрегнат, както Ферн никога не беше го чувал. Той говореше — не, по-скоро това бяха мисли, объркани и тревожни, изказани на глас.

„Болен съм. Сигурно съм болен. Губя разсъдъка си, но още не искам да го повярвам. Лудите никога не искат да повярват в своята лудост.“

Мълчание. После пак:

„Трябва да събера малкото здрав разум, който ми е останал, и да се опитам да преценя събитията. Може би тогава ще съумея да разбера нещо, да обясня това, което не се поддава на обяснения.“

Вчера всичко беше добре. Летях както обикновено, пристигнах, извърших проверката на автоматите, за която дойдох. Бях само малко уморен, струва ми се. Но не много, съвсем не много! После легнах и съм спал. Може би — час или два. Събудих се и «това» започна от минутата на събуждането, от онази неясна граница, която вече не е сън, но още не е истина. Като че някой влезе в стаята. Не се чу нищо, но някой влезе. Аз продължих да лежа и сигурно в това беше моята

грешка. Може би ако бях станал всичко щеше да прекъсне. Но аз продължих да лежа. Даже в първия момент ми беше интересно. Смятах, че някой е дошъл, а аз не съм чул слизането на ракетата.

После забелязах, че «то» е край мен. Това беше въвн от всеки разум, нещо толкова невероятно, че веднага реших, че още не съм се събудил. Има такива сънища. Сънуваш, че се събуждаш, а сънят продължава и става още по-тежък, още по-кошмарен от това, че вече си излъган, че си буден. «То» местеше бавно предметите, като че ги разглеждаше.

Спомням си, в този момент реших, че някой си прави лоша шега с мен. Реших, че и аз трябва да участвувам в шегата. Скочих и извиках нещо, не знам какво. Престорих се на уплашен. Хвърлих се към вратата, махах с ръце. След това спрях и се изсмях.

— Хайде, казах — добре дошли! И стига с идиотските шегии!

Мислех, че са поне двама, даже си бях наумил кои са — Ивар и Дейн от «Трансорион».

Оттатък нямаше никой. Залата беше празна така, както я бях оставил, когато легнах да спя. Обърнах се. В стаята предметите продължаваха тихо да се местят. Шлемът на скафандъра се вдигна от масата и увисна във въздуха, като че винаги си е стоял там и няма намерение да бъде другаде. После се запъти бавно към мен — така, както беше, висящ на един човешки ръст.

— Левитация! — помислих. — Ереста на всички учени. Насмешка над законите на природата. Свръхестественото.

Колко би било добре да е свръхестественото! Защото тогава нямаше да съм болен. Но аз съм зле и ставам по-зле всеки час.

Тогава шлемът се върна на мястото си. И предметите, всеки един се върна точно там, където беше по-рано. «То» се погрижи добре за това. Всичко стана тъй, че само след няколко минути аз вече се питах дали наистина съм преживял нещо. Даже се успокоих донякъде.“

Тук гласът на Хелиан замлъкна, чу се тих шум от стъпки, като че той ставаше и се разхождаше. После продължи:

„Разпитах биоавтоматите от залата. Но те не бяха видели нищо. Следователно всичко беше плод на моето въображение. После съобразих, че биоавтоматите не биха могли да забележат нищо, защото явленията се разиграха в малката зала. В този момент аз все пак бях доволен, че те не бяха видели нищо, защото моите халюцинации все

пак биха могли да бъдат обяснени с преумората. Иначе оставаше да приема абсурдното. Реших, че е добре да тръгна, и започнах да се приготвям. Всъщност се подготвих психически, трябва да призная, беше ми неприятно да взема шлема, който лежеше на масата, колкото и да бях убеден, че той никога не е бил местен, а само така ми се е сторило. И се убеждавах, че ми е нужна само малко почивка в Базата, че всичко ще мине и ще го забравя.

Тогава започна отново. «То» беше тук, «то» никога не беше си отивало. «То» се въртеше около мен. От време на време като че се допираше до тялото ми, чувствувах го. Не помнех вече какво вършех. Хвърлих се из стаята, опитвах се да върна предметите на местата им. Те се съпротивяваха, упорствуваха, понякога поддаваха. Аз разбирах, че е станало нещо непоправимо, че кошмарът е вече толкова реален, че връщане назад е невъзможно, че никога няма да се излекувам.

Когато всичко свърши, чух и глас. Той идваше някъде отдалеч и едновременно беше в мен. Този глас викаше и молеше. Аз не му вярвах, той беше гласът на моята болест. Той беше моят двойник. Мозъкът, загубил контрол над себе си.

После гласът вече крещеше — моето име! Отдалеч, отблизо, вън от станцията, вътре в нея. Направих последна проверка. Попитах автоматите дали го чуват. Бях решил, че ако пак отговорят с отказ, ще изляза и нормален, или не — ще поведе ракетата.

Но автоматите отговориха с «да». Те също чуваха гласа. Не можеха да определят точно откъде. Веднъж дадох координати на километър и половина — юг-югоизток, в посока на Големия Слив. Друг път показаха в пустинята. Те също се бяха объркали. Но едно беше вярно. Гласът съществуваше. Той искаше помощ и викаше моето име.

Аз не мога да остана тук. Нямам право да остана повече тук, когато някой ме вика. Аз съм Хелиан, човекът, астронавигатор втори клас, а не подлудял от страх плъх!“

Ферн стоеше поразен, като се опитваше да размисли върху чутото. При Хелиан се бяха редували халюцинации с действителност, друго обяснение не можеше да има. Халюцинациите създаваха това чувство за реалност и така именно се маскираха, че на техния фон самата действителност изглеждаше нереална. Само един пункт от

разказа на Хелиан трябваше да се провери, защото за него нямаше обяснение.

— Биоавтомат Първи — каза Ферн.

— Слушам.

— Тук регистрирахте ли гласа, за който говори Хелиан?

— Не. Това не беше програмирано. И човекът Хелиан не го пожела.

— Но този глас говореше по вътрешната вълна на станцията?

— Да.

Ферн пристъпи и седна пред фасетните очи. Въпросът трябваше да се изясни докрай.

— Щом като гласът е говорил по вътрешната вълна на станцията, той идва от предавател, който е наблизо.

— Логично е.

— Има ли други хора на повърхността на Медея освен тези, които знаеш вече?

— Не.

— Предполагам, че се заблуждаваш — каза Ферн. — Само простите автомати се заблуждават, а ти си доста съвършен. Щом има предавател, който работи по вътрешната вълна, трябва някой да го е оставил.

— Момент! — каза Първия. — Извинете, ще приема едно съобщение.

Ферн се превърна в слух. Очакваше да чуе тайнствения глас — онзи глас, който беше извел Хелиан навън. Но се разочарова веднага.

— Извинете! — каза Първия. — Имате ли нещо против автомат 43-бис да внесе пробите в геологичната сбирка?

Ферн вдигна рамене.

— Нямам нищо против, но нека почака да довършим! И така... предавателят е наблизо. Кой би могъл да работи с него?

Той искаше да продължи мисълта си, когато изведнъж усети, че има нещо. Долови го с края на окото си, така, както беше свикнал да следи в командната кабина работата на уредите, които стояха вън от централното табло, но от които зависеше животът му. Долови го и се извърна мигновено, по котешки.

Бластерът, забравеният бластер, който беше оставил на пристенната маса, беше започнал бавно да се измества.

Дулото се въртеше надясно, към него. В следващата стотна от секундата Ферн се спусна и се сви на пода — кълбо от мускули с изключено съзнание. Извърши го, без да мисли, без да има време да се уплаши. В следващата стотна над него се понесе режещият ослепителен лъч на бластера. Той засъска в стената, потъна в нея и оттатък нея — в скалата. После още веднъж и още веднъж.

Лъчът търсеше Ферн.

Кълбото от мускули разбра това инстинктивно и се плъзна по пода, под облака от дим, който изпълни залата.

Ако беше имал време да размисля, Ферн никога не би се решил на това, което направи и което му спаси живота. Като изпълзя до пристенната маса, в мъртвия ъгъл на стрелбата, където бластерът не можеше да го намери, той ненадейно скочи и сграбчи дулото. Почувствува само леко съпротивление, нищо повече. Бластерът утихна и се укроти, превърна се от разярено животно отново в предмет.

Едва сега Ферн се уплаши. Той почувствува, че колената му омекват, в устата му се появи неприятният метален вкус на страха. Напрежението, което беше изпънало мускулите му само преди секунда, се замени с неочаквана слабост. Такъв страх той отдавна не бе изпитвал — от времето, когато попадна в гравитонната паяжина на бета-Скорпион. Тогава още не знаеха, че съществуват двойни слънца, които интерферират гравитонните вълни и изграждат около себе си цяла мрежа — невидим капан, за който няма локатори.

Той потърси с поглед стола, на който допреди малко седеше — бе го съборил. Пристъпи към него, вдигна го и се отпусна на седалката. С двете си ръце натискаше бластера върху колената и бавно изтегли докрай предпазителя, макар да имаше странното, но твърдо убеждение, че това с оръжието повече няма да се повтори. Трябваше да очаква друго, вече не това.

По челото му бяха избили капки студена пот. Той вдигна ръка да ги изтрие и забеляза, че пръстите му треперят. Отдавна не беше му се случвало.

— Аз съм страхливец! — каза Ферн високо. — Аз съм долен, жалък, подъл, мръсен страхливец!

Той продължи да се ругае с отбрани изрази. От опит знаеше, че това помага. После премина към по-задълбочена характеристика на собствените си качества и на оня, който му устройва такива идиотски

шеги. Малко по малко самочувствието му се връщаше, нервната треска отзвуча. Лютивият дим се беше окончателно разнесъл и ако не беше обгореният процеп на стената, Ферн би могъл да се закълне, че всичко това му се е присънило. Но процепът си стоеше там неумолим и напомняше, че нещата не се нуждаят от ругатни, а от обяснения. Обяснения нямаше. Или имаше едно — призраци. Но това обяснение граничеше с лудост, а Ферн не искаше и не можеше да признае, че разумът му не е в ред.

— Биоавтомат Първи! — повика Ферн. Той очакваше, че биоавтоматът е повреден, но въпреки очакванията му биоавтоматът се отзова веднага.

— Слушам ви.

— Видя ли изстрелите? — запита Ферн.

— Да.

— Кой ги предизвика?

— Нямам информация.

— Как да нямаш! — избухна Ферн. — Тук става дявол знае що, а ти нямаш информация! Кой да има, да не би аз?

— Нелогично ми задавате въпроса — каза Първия. — И моля да отговорите на моя въпрос!

— Какъв въпрос? — смая се Ферн. Той не помнеше никакъв въпрос.

— ВЪн чака един от нашите геоавтомати, който е донесъл проби за сбирката. Вие не разрешихте да влезе. Какво трябва да направи?

Ферн изпъшка от досада. Това беше вярно. Докато той се бе борил с призраци и лъчът на бластера бе минал на сантиметри от него, станцията продължаваше своя автоматичен живот, никой не се интересуваше от това, да обясни черния процеп на стената и, изглежда, само човекът тук беше излишен. Но все пак нещо трябваше да отговори. Иначе Първия пак щеше да го запита след малко с настойчивостта, на която само машина бе способна.

— Пусни го! — каза Ферн.

Първия примигна с рубиновите си очи и вероятно даде някакво нареждане, което Ферн не чу. ВЪн вратата на люка загърмя върху лагерите си, чу се, че се отвори, след това се затвори. После се разгърна вътрешната врата и в залата пристъпи един геоавтомат. Неговото малко тяло, обкръжено от венец синкави очи, се люлееше

върху шест дълги телескопични крака. Очите само отбелязаха наличието на Ферн с едно по-ярко проблясване и автоматът продължи да крачи през залата, като отнасяше в малкото помещение своя товар.

— Почувствувах го — мислеше той, — почувствувах го, че се съпротивява, но не особено силно. Следователно някой го движеше. Трябва да съобщя това в Базата. Те чакат от мен новини.

Той седна пред стереовизора за далечно предаване и започна да го настройва. Търсеше връзка с Базата.

— Само това като им кажа, и ще се разтичат като бесни! Ще вдигнат на крак всички астрофизици и ще се домъкнат само за два дни. Какво, два дни? Може би още...

Той изведнъж засече в мислите си. Никой никого нямаше да вдигне на крак и никой нямаше да се разтича, за да идва на Медея. Бяха сметнали Хелиан за побъркан, щяха да сметнат и него. Клаустрофобия. Космическа психоза. И вместо експедиция тук щеше да долети още някой или може би — двама, навярно Ивар и Дейн. Те щяха да го изслушат спокойно и да го приберат. Ако дотогава той не пропадне някъде навън, както беше пропаднал Хелиан.

Сега трябваше да направи нещо — поне част от това, за което беше дошъл. Да търси Хелиан и да се пази от изненади.

Ферн се премести на стереовизора с късия радиус на действие и започна да оглежда околността, без да има наум някакъв план. Малка вероятност имаше да намери Хелиан, но не биваше да се отминава даже тази малка вероятност.

На стереоекрана се движеше пясъчната пустиня — жълта и безнадеждна. Тя опря в скали, които изникнаха направо от пясъка — остри, тънки като пръсти на човешка ръка, потънала тук незнайно кога. После започна пак пясък — до тъмната планинска верига, която закриваше хоризонта. Това беше Медея — безжизнена, страшна планета, в която нямаше нищо особено и в която чувството за опасност не те напускаше.

Ферн обърна превключвателя на стереовизора и започна да оглежда околността в друга посока. Тук пустинята свършваше бързо. Тя опираше в хаос от главозамайващи скали и пукнатини без дъно. Като че някой бе измислил в пристъп на злоба този черен лабиринт и после го бе осъществил. Това беше Големия Срив — първите изследователи на Медея го бяха нарекли така.

Екранът заобиколи една скала и Ферн едва не извика от радост. В пукнатината се движеше една сянка.

— Хел! — извика Ферн. — Чуваш ли, Хел?

Той насочи екрана, приближи към сянката и радостното възклицание умря на устните му. Не беше Хелиан. Сянката получи очертание и на екрана изплува един геоавтомат. С пневматичните си лапи той се беше залепил за скалата и търпеливо я дълбаеше. Малко встрани се движеше друга сянка — навярно също геоавтомат.

Върховете на черните скали сега бяха озарени от светлина. Едно от жълтите слънца се показваше на хоризонта и отблясъците му пълзяха из пукнатините. Беше абсолютно безнадеждно. Ферн би трябвало да разполага с векове, за да огледа Големия Срив.

Той седеше и мислеше. Първоначалното чувство на безнадеждност и страх пред неизвестното се смени със срам. Петнадесет години астронавигация бяха отишли напразно, опасностите, които беше преживял и от които беше излизал достойно — те щяха да бъдат нищо. Не само че не намери Хелиан, за когото беше изпратен, а тръгна да иска сам помощ. След два-три дена щеше да дойде тук някой младок и после цялата База с години ще разказва как Ферн се уплашил. А той наистина се беше уплашил. Няма човек, който да не се страхува. Идват моменти, в които точно най-човешкото е да се боиш. Работата е само в това, как се държиш, когато те е страх.

Страхът се беше сменил със срам, срамът се смени със злоба. Чиста и неподправена злоба. „То“ нямаше да го надвие. Не беше толкова умно, нито толкова опитно.

— Излез! Покажи се! Ти... — той не намираше думи и само ръмжеше от ненавист към неизвестното, което се беше опитало да го убие. После стана. Разбира се, никой не се показваше. Така и трябваше да се очаква.

Ферн стисна бластера и започна бавно да оглежда помещенията, всеки предмет поотделно, като че „то“ беше вътре в предметите. Мина в стаята зад голямата зала, където най-напред се беше случило онова с Хелиан, после в музея за геологични проби. Всичко беше спокойно. Зад прозрачните капишони от екалон лежаха, добре номерирани и подредени, късове от черно-червени, черно-зелени и ултрамаринено-черни минерали, кристали с причудливо начупени огледално-черни плоскости, в които се оглеждаше шлемът на Ферн. Навсякъде беше

тихо, „то“ беше претърпяло неуспех и се беше притаило. До следващия скок из засада.

Той наново насочи екрана към Големия Срив. Не знаеше защо, но все му се струваше, че там трябва да търси Хелиан. Повъртя малко екрана, като се чудеше какво да измисли — да седи така и да търси със стереовизора значеше да се залъгва, че върши нещо. Би било чудо да открие Хелиан по този начин. Може би все пак автоматите... Той се извърна.

— Биоавтомат Първи!

— Слушам ви! — отзова се веднага Първия.

— Можеш ли да дадеш нареждане до геоавтоматите да търсят органична високоорганизирана материя... имам предвид... — той се запъна малко, искаше да обясни по-добре — ... материя, от която сме изградени ние, хората?

— Мога. Това не е в параметрите на геоавтоматите, но за някои от тях е възможно.

— За колко?

— Четирнадесет — отговори Първия, без да се бави нито миг.

— Добре! — каза Ферн. — Все е нещо. Дай веднага такова нареждане! Нека всичките четирнадесет геоавтомата, които могат да търсят белтъчни съединения, се отправят за Големия Срив!

— Дайте координати — помоли Първия.

— Координатите ще им дадеш ти! — отрязва Ферн. — Ще разпределиш по най-целесъобразен начин страната на Големия Срив, която е към станцията, и ще изпратиш там всичките четирнадесет геоавтомата!

— Разбирам — каза Първия. — Искате да намерят човека Хелиан. Трябва ми малко повече време, докато изчисля всичко и дам съответните нареждания на подходящите за целта геоавтомати.

Той говореше съвсем точно, с подобрени изрази, и това малко дразнеше Ферн, но в края на краищата не можеше да се иска от един мозък с два милиарда кристални неврона да знае жаргоните, на които си говореха пилотите от Базата. Важно беше да е съобразителен и да си разбира от работата, а очевидно беше такъв.

— Колко време ти е нужно? — запита Ферн.

— Около осем минути меридианно време.

— Действуй!

Рубиновите очи примигнаха.

Изведнъж в ума му изплува една мисъл, от която той подскочи. Как не се беше сетил досега! Ракетата! Ракетата на Хелиан! Положително всичко идваше оттам. „То“ нямаше друго място, не беше безпльтен дух! „То“ използваше уредите в ракетата, за да устройва всички тези спектакли, които едва не му струваха живота. Но сега той щеше да се разправи с него!

Побелял от злост под шлема на скафандъра, сграбчил бластера с две ръце, Ферн се отпрати към вратата на люка.

И се върна пак така бял от злоба, но напълно недоумяващ. Беше сигурен, че в ракетата на Хелиан имаше някой, а тя се оказа празна. Автоматите бяха в пълна исправност, дадоха му всички сведения, които им поиска. Казаха с точност до десети от секундите времето на кацане, времето, когато Хелиан е напуснал ракетата, съобщиха, че ракетата е в готовност да излети — бяха се грижили съвсем добросъвестно. Ферн им поставяше кръстосани въпроси, искаше да ги улови в някакво противоречие, макар и да съзнаваше, че опитите му са безсмислени. Никой не беше минал тук след Хелиан, никой не беше използвал уредите и предавателите. „То“ не беше в ракетата.

Ферн прекрачи прага на залата в станцията и първото, което чу, беше познатият глас, идващ от рубиновите очи:

— По данните, които предаде геоавтомат-21, смятам, че търсеният от вас човек Хелиан е намерен!

Ферн изтича до очите с вик — тържествуващ, радостен миг. Това се казваше идея — да накара геоавтоматите да помагат! Само да е жив! Щяха да тръгнат веднага, а после други да се разправят със странностите на тази проклета планета! Само да е жив!

— Къде е?! Покажи го!

Той въртеше екрана на стереовизора, без да има търпение да чуе координатите, които му даваше Първия. Накара го да ги повтори и изпънат от вълнение, насочи екрана. После замря така, както беше.

На екрана се чернееше страшна, отвратителна пукнатина с отвесни стени. Тя се виждаше като на длан — лъчите на едно от жълтите слънца я осветяваха добре. Той не можеше да каже каква е височината, но тя беше огромна. Един от геоавтоматите стоеше на ръба и предпазливо се залавяше за скалата с пневматичните си крака.

— Къде е Хелиан? Покажи го! — каза Ферн със свито сърце. Той се мъчеше да различи в пукнатината нещо, което би приличало на човек, но не можеше.

— Вие не го виждате — отзова се Първия, — но геоавтомат–21 го установява, той е в неговия обсег. Долу е.

— Хел! — завика Ферн в екрана. — Хел! Обади се, аз съм! Тук е Ферн!

Екранът мълчеше. Даже парченцата скала, които се отронваха под пневматичните крака на геоавтомата, пропадаха надолу без шум — на Медея нямаше атмосфера, която да провежда звука.

— Геоавтомат–21 ще слезе, но доста трудно — забеляза Първия.

„Само да е жив! — мислеше Ферн. — Вземам го и...“

Той гледаше отвесните стени, които потъваха като в преизподня, и се стараеше да мисли за Хел като жив, да му вдъхне малко от своите сили, да го върне в света, от който беше излязъл. И дълбоко в подсъзнанието си вече не вярваше в чудото. Хел беше паднал от ръба, от страшната височина, по отвесната скала, където даже един геоавтомат не можеше да се задържи. Нямаше никакъв шанс да бъде жив. Той не можеше да бъде жив при такова падане.

— По-бързо! По-бързо! Нареди му да слиза! — настояваше Ферн.

— Наредил съм — каза Първия. — Но той няма друга възможност.

Екранът вече следеше отблизо геоавтомата, който местеше внимателно дългите си крака по ронливата скала. От време на време спираше и прекрачваше гнезда от огромни черни кристали, израснали като невероятни цветя в пукнатините, после продължаваше. Венецът от сини очи на малкото му тяло блестеше от напрежение.

Ферн седеше като хипнотизиран, забил пръсти в дланите си, прехапал устни. Беше забравил всичко — опита да бъде убит, невидимото в станцията — всичко. Сега беше важен само Хел, нещастният Хел, който лежеше някъде долу и може би умираше.

И в този момент геоавтоматът падна. Той се откъсна от скалата и полетя надолу, като се блъскаше в острите ръбове. Краката му се чупеха и се търкаляха след тялото, а подир тях се носеше порой от дребни и по-едри парчета от скалата. Всичко продължи не повече от десетина секунди и пукнатината пак застина в своя предишен покой.

Тогава екранът намери Хелиан. Той лежеше по очи, прегънал неестествено ръце, скафандърът висеше на парчета около него. Беше паднал на една от малките площадки в пукнатината и счупеният му шлем се оглеждаше в блестящите черни повърхности на огромните кристали наоколо.

— Хел! — стенеше Ферн. — Хел, чуваш ли ме! Обади се, Хел! Моля те, обади ми се!

Той знаеше, че Хел е мъртъв, че е невъзможно да се обади. При разбит шлем и разкъсан скафандър Хелиан бе живял не повече от няколко секунди, а може би бе загубил веднага съзнание от болка и смъртта му бе кратка и лека. В Космоса смъртта най-често е кратка.

— Какво ще наредите? — каза Първия.

Ферн бавно се изправи. В съзнанието му нямаше нито една мисъл, той нищо не можеше да нареди.

И тогава чу гласът на Хелиан.

— Ела! — каза гласът. — аз не мога сам. Толкова съм далеч... Толкова съм...

Ферн гледаше екрана — там лежеше Хел с накъсан скафандър, прегънал ръце, както никой жив не можеше да ги прегъне. И Хел говореше — викаше го при себе си, молеше го за спасение.

Мъртвият говореше. А може би не беше мъртъв? Може би имаше още някакъв шанс!

Без да мисли, Ферн отпусна шлема си и изтича през залата. Застана пред люка. Изчака първата врата да го пусне. Движеше го само едно желание — там, при Хел! Ще намери начин да го измъкне! Няма положения, от които да липсва изход!

Хел беше мъртъв. Гласът не беше неговият. Не можеше да бъде неговият. Това беше уловка.

„Само да не се поддам! Да запазя разума си, да го запазя! — повтаряше си той. — Постепенно всичко ще разбере. Няма неизясними неща, има само неща, които още не зная... но това не трябва да ме кара да губя разума си!“

— Биоавтомат Първи! — каза Ферн.

— Слушам ви.

— Откъде се предаваше по стереовизора гласа на Хелиан? Определи ли?

— Да. Регистрирах. От музея за геологични проби.

— Какъв музей? — удиви се Ферн.

— От геологичния музей на станцията.

Ферн прехапа устни. Значи „то“ беше там. През цялото време той се бе въртял тук, а опасността бе идвала отблизо — само от няколко крачки! Но вече нямаше да го изненадат.

Невидимото беше свързано с геологичните проби.

— Биоавтомат Първи! — каза Ферн.

— Слушам ви.

— Искам да ми посочиш минералите, които донесе твоят геоавтомат, когато... когато бях тук. Кой са те? Можеш ли да кажеш?

— Разбира се — отзова се Първия. — Гигантските кристали от Големия Срив. Съставът им не е уточнен, нямам достатъчно данни.

Кристалите, големите черни кристали, в чиито стени се отразяваше разбитият шлем на Хел. Те бяха живи.

Ферн стана бавно, хвана бластера здраво и мина през залата. Влезе в музея. Под прозрачните куполи просветваха огледалните стени на късовете от Големия Срив.

— Кой си ти? — шепнеше Ферн. — Кой си? Ти... или ти... или другият? Разум ли си... или не... или си самото въплътено зло! Отговори!

„Случаят Медея“ и досега не е изяснен въпреки четирите експедиции и стотиците съобщения, които се появиха след тях. Никому не се удаде да влезе във връзка с кристалите от Големия Срив. За доказано се сметна само едно — че тези кристали притежават способността да отразяват околната среда в много по-висша степен, отколкото това бе досега познато за мъртвата природа. Някои предположиха, че кристалите обработват получената информация — следователно в тях има наченки на разум. Други оспориха това твърдение. Прие се, че кристалите могат да приемат и отразяват почти всички вълни от електромагнитния спектър и така да имитират гласове. Движението на предмети от разстояние се удаде на явлението „насочен магнетизъм“, което бе описано и добре изучено от експедициите, но в лабораторни условия никой не успя да го повтори.

Единствената стройна хипотеза бе предложена от няколко не особено сериозни информатори от Базата. Те твърдяха, че кристалите

са живи и разумни и че това е форма на единствен по рода си кристален разум. Всички необикновени явления в станцията те свързаха с факта, че там геоавтоматите бяха пренасяли живи кристали. Откъснати от своите събратя в Големия Срив, те се бяха старали да намерят начин да се върнат на предишното си място. За тях хората бяха само пречка и те се стараеха да ги отстранят, без да се вълнуват от никакви други съображения. С „насочения магнетизъм“ кристалите само проучваха околната среда и съвсем нямаха намерение да плашат обитателите на станцията. Извикването на Хелиан, а след това и на Ферн към Големия Срив бе отчаян зов между живи разумни кристали, разделени един от друг, които се опитваха да обяснят на хората какво са извършили. Парализирането на геоавтомата в пукнатината на Големия Срив беше само защитна реакция, целяща да попречи на новото отвличане на живи кристали.

Никой не повярва на тези безпочвени твърдения. Посмяха се малко върху тях и ги отминаха. Ако кристалите бяха разумни, защо не се опитат и сега да влязат във връзка с хората? А може би не искат да имат контакт с най-разумното същество в Галактиката? Това можеше да предизвика скептична усмивка и у най-доброжелателно настроените към тази невероятна хипотеза.

Що се отнася до целесъобразността в поведението на кристалите, такава целесъобразност експедициите не намериха и тя бе отречена. И само Ферн си остана на особено мнение по този въпрос. Но той беше астронавигатор от втори клас, даже не и от първи, затова никой не обърна внимание на неговото особено мнение.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 4,5,6,7/1970 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.